

Universal Declaration of Human Rights - Aja

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

EJUKONWO GBEFANDEDE SOSO ACE AGBETOTOWO NYU

ENYOFONU

Soso egbexoxo do amenyinyi to alokpa dekpo kpwime kodo enusoso ci wo yi dogu wawa do eseji ko fafa le egbemè,

Soso edemaso le agbeto yoy be agbeto me ci yi don kanlinuwawa va egbeme, yi agbeto fon egu, yi shinxome, ehonwo yi do yi ejukonwo de egbefan be agbetowo le vo a xonoxonu, a vo a xose, a gbendon a gu aya le eko,

Soso agbewaxe kpokpo do ese ji o, e le veide be wo de do a zin ameji; no de nyi nene o, agbeto a va so ezo ta, a so nyidon le akon, a fonu do eganwuame kodo ametafudotowo ji,

Soso nusendodo no dekawawa ko exlododo a yi nuko le ejukonwo gblame,

Soso enyo ciwo yi le esewemame wowo ejukon ciwo yi do DEKAWAWAGBE gbé degbefan yi nu be yewo kando agbeto cewo ji, le amenyinyi ko eyi wanawome, le nusuwo kodo nyonuwozasome, yi yewo so egbe do eju no nokene, nukoyi, no agbemenon a nyo no ame kpu, no agbeto a kpo vovo a wa enu ci yi drwi,

Soso ejuwo kodo wowo kplekplegbe gbesosome, no wo a so na bubu agbeto, a mi dada le eyi cewo ji no agbeto a vo fafa,

Soso dandandanme o, gbahwe agbe towo a wa do egbefan lo ji o, wo do a do susu deke do ace kodo vovokpokpo lo wo ji.

EYITADO

BOBOGAN DE EGBEFAN CE SOSO ACE AGBETOTOWO NYU;

Egbefandede ce yi nyi ejukonwo, plenu do, yi wo a wa no, yi ameshyame kodo wowo bobowo a do no enukuvu, a tekpo, so to enukplankplan ko enununyanya gome, a tekpo no amebubu ko vovokpokpo a yi ameshyame kodo wowo bobowo a do no enukuvu, a tekpo, so to enu plankplan ko enununyanya gome, a tekpo no amebubu ko vovokpokpo a yi nuko kenu no, le blewubewume o, edo lwo a nyi wawa le ejukplekple lwo me, no wo a zan wo nyononwito le ame ciwo yi do kple kplegbe lwo xwe kodo ame ciwo yi wo so do alome no wo no wo a kpa ace no wo.

Akpa 1

Agbetowo plenu vano gbeme ko vovodeka gbeswegbeswe, so to amenyinyi ko acewo gome; wo xono susunywin ko jimenywi so esexwe. Wo do a we novi da da wowo nonowo gbo.

Akpa 2

Amedekpokpwi do a kpo nyona le ace ko vovo ciwo yi le egbe fandede ce lo me. Amede de do egbe a mo ako, gbaza, nusukonyonunyinyime, egbe, sènsèn, politikinyo alo enyobudewo ci yi kan agbeto, dokun, jijixwe alo enyo alokpabude yi a na yi agbeto da kpo nenehan nyona.

Só zeto yenu o, wo de do egbe a zondo politikise alo jejeshi le xixeme no eju amedeeto nu a de eju lo do akpo. No eju cime amelo so xo ablo de can e le ejubuugonme can, de le yidekishi can alo de do egbe a zan yideki le ci e drwi nene can o wo de do egbe a didoakpo.

Akpa 3

Ameḡekpokpwi ḡo nḡ agbenḡnḡ le vovokpḡkpḡ ko kandoji amenutḡḡ me.

Akpa 4

Ameḡe ḡe ḡo egbe a sḡ ehale wa ahwashi alo kannumḡ; agbetḡ a sḡ wa ahwashi alo kannumḡ le alḡḡekpo kpwinu nyi ese.

Akpa 5

Wo ḡe ḡo a ḡe efun nḡ agbetḡ, kpḡ wo ḡa do aya nḡ agbetḡ, a wa xomevenu, elannu alo enuḡḡagbetḡkpḡḡ nuwo kodo meḡekpokpwi.

Akpa 6

Ameḡeka ḡo egbe a nya le afiḡekpokpwi mḡ agbetḡnyinyi yeetḡ ḡo ace kodo ese ciwo wo ḡo a nyi.

Akpa 7

Le ese nukḡ ḡ, agbetḡwo plenu nyi enuḡeke, é le gbesweḡbeswe; wo ḡo egbe nḡ cḡndoji alo nḡḡna esetḡwo gbesweḡbeswe. Wo plenu ḡo egbe nḡ cḡndoji ḡekenume egacime yi wo ḡeḡeḡ voklan do enumowe a sḡ gban egbefandḡḡe cḡ lḡ kodo wanaḡekpokpwi ci a na yi wo a gbin.

Akpa 8

Agbetḡḡekpokpwi ḡo egbe a je ehwe le koḡḡḡoxu eyijumetḡ ci gḡḡ a je ehwe le dru nḡ wo gban ace alḡmajenu ciwo ese gangan alo ese gbaliḡekpokpwi ni wo.

Akpa 9

Wo ḡe ḡo egbe ci a le ame gbali gbali enuḡemawamawa, akpanu sensentḡ a sḡ do egame alo a do ese a sḡ nyi ti le eyijume.

Akpa 10

Agbetḡḡekpokpwi ḡo ace, le egbe sḡswe konu me yi enyḡ ci nu ḡ yi e le ḡ, wo a si ni shigbe le wo a se amebuwoḡ nene, le ahwame le koḡḡḡḡḡ ciwo ji wo ḡa zin, yi wo a nḡ enyḡji, wo ḡa nḡ agbetḡji. Le eganḡme ḡ, koḡḡḡḡḡḡ a nu ace kodo esekḡnyinyi eyitḡwo ni alo adodwi ci le enyḡ vwin ciyi byḡ etodḡndḡn ciwo yi wo ḡḡḡḡ ḡ ni.

Akpa 11

1. Nḡ wo ḡo enyḡvwin ciwo byḡ etodḡndḡn nḡ amḡḡe ḡ, gbḡxwe ese a xo melḡḡ, koḡḡḡḡḡḡ ḡo a ḡefyḡ le ahwame, le esemḡnu mḡ nenḡhame ḡ, ye wa enyḡvwin ci yi byḡ etodḡndḡn nyawo, maḡefyḡ godu ḡ, wo ḡe ḡo egbe a mḡ melḡ wa nenḡhame nu. Le koḡ lḡ ḡoxu ḡ, wo ḡo a tekḡḡ a hwlingan le ese nyikḡme gbḡxwe a glo.

2. Wo ḡe ḡo egbe a sḡ ese xo amḡḡe nḡ enyḡ alo enumaḡoenji ci yi ese eju lḡ tḡ alo ese ejuwo plenuḡḡ ḡe gbe le hwecinu wo wa enu lḡ. Neneke ḡ, ese ḡe xo enuvwin ci yi byḡ etodḡndḡn ḡeḡ, ese hunḡḡ yi wo a sḡ xo amḡci yi je agḡ lḡ le hwenḡnune; wo ḡa ḡḡn eto nḡ amḡḡ wugan eto ci ese hwenḡnutḡ lḡ byḡ.

Akpa 12

Wo ḡe ḡo a sḡ tafutafu a yi je amḡbunyḡme a sḡ xodyi yi ko eyi mḡwo, eyi nuwo neneke ḡ, ganwuametḡ ḡe de ḡo ace aḡin amḡbu wenawo ji a hlen, yi a gbe sḡ gble nyikḡ ni; ese lḡ, gbe nene wanawo.

Akpa 13

1. Amēde kpokpwi dō ace vo, a dyi sa a yi afi ci yi drwi; nēneke yi e dō ace a dō n̄xu le eju dē kpokpwi mē.
2. Amēde kpokpwi dō ace a to le eju dē kpokpwi mē: e senn̄ to le eyi ntō jumē a yi kaka a gbe trō gbō va mē fafēde.

Akpa 14

1. Nō eganwuamēcēkpatōwo je egamē nō amēde ɔ, nō amē lō a sō senn̄u a hwlēn eyi ta ɔ, e dōgbe a byō bexu eju dē kpokpwi yi eju lō dō a xwē fafa dē.
2. Nō amēde je esenu mē nyao ɔ, ace ejukōnwo plēnūtō cīde de nagbe be yi le shito a yi eju bu mē.

Akpa 15

1. Amēde kpokpwi dō a nyí ejudekamēvi.
2. Eganwuamēcēkpatō dē de dō ace yi a gbe nō eyi jumētō dē be yi da gbe nyi yewo jumēvi; nēneke de dō ace yi a gbe ni be yi n̄u gbe sō eju bu a trō eju hōn mē vi.

Akpa 16

1. Le asudēde alo nyōnūdēde gamē ɔ, dēkaje ko cugbeje ciwo yi nyi akōbunōwo, ejubujubumētōwo alo sēnsēn ebuebu mē tō wo ɔ, wo senn̄ dē wo nōnō wo, yi a sō egbe dō eju a gbaku. Ace dēka nmē yi wo dō le enushyanumē sō dēde hwenu kaka va sō yi wo dēkiwo gbegbe hwenu.
2. Amē ciwo yi jiji a dē wo nōnōwo ɔ, wo vi dō a na egbeta dēkanumē gbōhwe eju a nya be wo dē wo nōnōwo nyao.
3. Wō jītōwo yi nyi n̄uklēn alo esha ci yi a le nkō nō wo: nēneke yi wo dō a nyi kuku le eta nō wo nē.

Akpa 17

1. Amē dēka kpan̄ yō a, alo e le egbebōbōmē yō ɔ, e dō ace dō eyi ntō nuji.
2. Ace dē kpokpwi de dō a xō amēnūtōnu leshi ko akpasēnsēn.

Akpa 18

Amēde kpokpwi dō ace a vo le enu ci yi druīi le eyi tamē, ejimē ko sēnsēn̄ kpaxwe; e senn̄u gbé d̄oli sēnsēn̄ kodo eyi susu lō wo, alo a dē wo to nō eju a jeshi; e senn̄u like nō sēnsēn̄ ko susu lōwo a dōn̄ amēwo bō dō eyi dēki n̄u sō to nukōyiyi le enukplankplan enuwawa, kodo sēnsēn̄ alo sēnsēn̄wanawo plēn̄u n̄u.

Akpa 19

Agbetō dēkpokpwi dō ace a vo le eyi susu alo eyi tamēbubumē; e dō ace a vo a nu enyō ci yi le susumē ni nō eju a se; e dō ace a ji gōnmē nō enuwo ko enyōwo, a to emōwo ken̄uken̄u ji a drá wo nō xīxē kōn̄unē alo ejuwo kpu a se; enudē kpokpwi dē dō a dōn̄uklēn̄ alo vōnvōn̄ ni.

Akpa 20

1. Agbetō dēkpokpwi dō ace a vo le bōbōwawa kodo egbe ci yi gbe ahwawawanyōwo gbō.
2. Wo de dō a sō eganwuamē a sō lōn̄ amē dō ehabōbōdēmē.

Akpa 21

1. Amēde kpokpwi dō a sō eyi fō cute a kpankōn le eyi ju n̄kōyiyi wanawo mē, alo a nagbe nō amēbu a wē.
2. Sō to edōwa gōmē ɔ, amēwo plen̄ dō a kpō texwe gbeswegbeswē.
3. Ejukōnwo drodro ɔ, eyi a nyi esha le n̄kō nō ejuwomēcekpakpa. Eyi ji yi wo dō a zōn nō nō akōdadawo do jōjwē ji gamegame.

Akpa 22

Amedekpokpwi le egbeme dō a vo faa a kpō nyōna soso alōdowomē, alōdo hōnwo a na yi a kpō vivivi le acē ciyi kan dōkunmōwo, agbetō enunuyanya ciwo de dō a hwedo amē, yi a na n̄kōyiyi nō amēnyinyi le hlōn hlōn eju dēkadēka ko wowoxlōwawamē. Nēnēhamē hlōnhlōn ko exlōwawa kan dōkun eju dēkadēkatō.

Akpa 23

1. Amēde kpokpwi dō a wa edō ci yi je kodi le jumē, yi a kpō nyōna ciwo yi le edō lō wawamē.
2. Evototo dēkpokpwi de dō a nō ehocucumē nō edō dēkamuwatōwo.
3. Edōfencu ɔ, e dō a sun edōwatō ko eyi xomuwo, vō nō da sunō, wana bu dēwo dō a le e jumē a sō na wo vovo.
4. Edōwatō dēkpokpwi dēgbe a dō edōwatōwobōbō ci yi drwi mē a sēn n̄u a gbe nō amētafu.

Akpa 24

Edōwato dēkpokpwi dō a dō gbōngbōn hwenu a sō vo, edōwagamēwo dō a nyi dredremē. Le exwekpegbōnjwiin eyi tōwo mē ɔ, wo dō a cu nō efēn nī.

Akpa 25

1. Amēde kpokpwi dō a dō enu ci yi a sō kpō eyi ko eyi xomuwoji sōto lanmēsēn, enuqudu, acōdōdō, xōmēnōnō, dotoxweyiyi ko alōdoamejudōwaxu ciwo a na yi wo a vō; wo dō a nō godu nī le edōmakpōwa game, edōlehwenu, le ekpoxōmē, nyōxomē, nēnēke le enuwanu ciwo yi de so eyin̄uto drodro n̄u wo hwenu.
2. Alōdu dē dō a lī nō evijitōwo ko wo vi. Evi ci yi asu ko ashi ji ji ko ci yi wo ji le gbanji wo ɔ, wo sō enu le ejumē, yi evototo dē de dō a nō wo mē.

Akpa 26

1. Amēde kpokpwi dō a yi sukulu a xō enunyanya gbaligbali, e glo ka ka can ɔ, a xō enunyanya gōnmetō dandandan. Alōnudo kplanxu sukulu wo dō a nī nō amē kpu. Sukuluganwo ɔ, wo dō a hun wo nō amē ciwo n̄ununyanya je àbà hōn mē nō.
2. Sukulu dō a na wo a nyan̄unu sō to agbetōbubu gōmē. E dō a na yi wo a nya be enusōkeamē, exlōwawa le ejuwo glamē akōwo alo sēnsēn wo gblamē kodo ejuwokplekplegbē nuwanawo ci wo a na yi vovo a nō gbemē, enu hōnwo ɔ, enu vevī yi wo nyi.
3. Kplankplan ciha n̄umē yi dēviwo a xō ɔ, e dō a nyi wo jitōwo n̄yō.

Akpa 27

1. Agbetōdēkpokpwi dō a vo a wa emumumunuwo kodo eyitōwo, akpō jījōle ad̄an̄udōdōdōwo gbō, ken̄u a nō waxu nō n̄kōyiyi sōto enudwi kuku gōmē kodo wanywi ciwo yi a to le mē.
2. Amēdekpokpwi ci yi nyi edōdēwatō dōgbe a hwlen wananywi ciwo yi to le eyi nudwikuku gōmē, eyi d̄an̄udōdōwema ko eyi d̄an̄u gōmē.

Akpa 28

Amedekpokpwi dogbe a byɔ be hannyahannya nɔgbe nɔ ejumɛ, nɔ wo a zɔn do aɛ kodo vovokpakpa ciwo yi zɛ le gbefandɛde cemɛ, sɔso agbetɔnɔnɔmɛ gbe sɔso ejukɔnwɔnɔnɔmɛ.

Akpa 29

1. Amedekpokpwi dɔ a wa edɔ nɔ eyiju cime yi eyi nɔnɔmɛ alo eyigbetɔnyinyime a to le, le vovokpakpa kodo nɔkɔyiyi adodwi gome.

2. Le eyice kodo eyivovokpakpazanzanmɛ ɔ, ese dɔwo yi a gbe enyɔ nɔ amɛ nɔ wo a sɔ jeshi amɛbucɛwo kodo eyi vovokpakpawo gbɔhwe a sɔ kpa emɔ a dra enu do le wana gome, le hannyahannya ma do dɔ aɛkpakpame kodo vovo gbaja le eju ci yi ya nɔ eyidekishi.

3. Tretregbedi, wo de dɔ egbe a zɔn aɛ cɛwo kodo vovokpakpa cɛwo to amɛbudɛwo ciwo de nyi afɔdɔxuwo nɔ DEKAWAWAGBE EJUKɔNWOTɔ.

Akpa 30

Ejudɛkpokpwi, ehabɔbɔdɛkpokpwi, amɛdɛkpokpwi de dɔ egbe a sɔ Egbe fandɛde cɛ a sɔ wa enubadɛde alo a sɔ wa kanlindɛde shigbe a sɔ gbe be agbetɔwo da zan aɛ ko vovokpakpa ciwo yi ze le wemacemɛ.
